

**LİSANS VE ÖNLİSANS DÜZEYİNDE ÖĞRENİM GÖREN
ÖĞRENCİLERİN TÜRKİYE MUHASEBE VE FİNANSAL
RAPORLAMA STANDARTLARI KONUSUNDAKİ BİLGİ
DÜZEYLERİNİN VE FARKINDALIKLARININ ÖLÇÜLMESİ:
YALOVA ÖRNEĞİ**

***MEASURING THE LEVEL OF AWARENESS AND KNOWLEDGE
OF THE GRADUATE AND UNDERGRADUATE STUDENTS ABOUT
TURKEY ACCOUNTING AND FINANCIAL REPORTING
STANDARDS: SAMPLE OF İSTANBUL***

Öğr. Gör. Dr. Sema ÜLKÜ*
Yrd.Doç.Dr. Ahmet GÖKGÖZ**

Öz

Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları seti, muhasebe alanında dünya çapında ortak bir dil oluşturmak amacıyla ilgili kurumların gösterdikleri çabaların bir ürünüdür. Finansal tabloların ihtiyaca uygun, karşılaştırılabilir ve anlaşılabilir nitelikte olmaları için oluşturulan standartlar, Türkiye’de 2013 yılından itibaren yeni Türk Ticaret Kanunu’nun da yürürlüğe girmesiyle birlikte tüm işletmeler için bir zorunluluk haline gelmiştir. Bu çalışmanın amacı, muhasebe alanında eğitim alan lisans ve ön lisans düzeyindeki öğrencilerin Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları ve dolayısıyla Uluslararası Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları konusundaki farkındalık ve bilgi düzeylerinin ölçülmesi ile yüksek öğretim kurumlarının mevcut ders planlarında Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartlarına ne derece yer verildiğinin ortaya çıkarılmasıdır. Araştırmada veri toplama aracı olarak anket formları kullanılmıştır. Yalova Üniversitesi’nde öğrenim gören lisans ve ön lisans öğrencilerine uygulanan anket formu, SPSS istatistikî paket programı yardımı ile analiz edilmiştir.

Anahtar Sözcükler: UFRS, UMS, TFRS, TMS, Muhasebe Eğitimi,

* Düzce Üniversitesi, Çilimli MYO

** Yalova Üniversitesi, İİBF

Abstract

The set of Turkey Accounting and Financial Reporting Standards is a product of related institutions efforts which intend to create a common language about accounting area around the world. The standarts, which are established to prepare relevant, comparable and understandable financial statements, have become a necessity for all businesses with the enactment of the new Turkish Commercial Code from 2013 in Turkey. The purpose of this study, measuring the level of awareness and knowledge of the graduate and undergraduate students which trained in the field of accounting about Turkey Accounting and Financial Reporting Standards, and thus about International Accounting and Financial Reporting Standards and revealing the place of Accounting and Financial Reporting Standards in available cirruculums which are used the institutions higher education. In the study, questionnaires were used to collect data. The questionnaires which were applied to graduate and undergraduate students studying in Yalova University were analyzed with the aid of the SPSS statistical package program.

Keywords: IFRS, IAS, IFRS, IAS, Accounting Education,

1. GİRİŞ

Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (UFRS) ve Uluslararası Muhasebe Standartları (UMS), muhasebe dünyasında ortak bir dil oluşturulabilmesi için ortaya konan çabaların bir ürünüdür. Daha geniş bir tanımlama yapılacak olursa; uluslararası finansal raporlama standartları anlaşılabilir, karşılaştırılabilir, ihtiyaca uygun mali tabloların hazırlanmasına ve bu mali tabloları kullananların, onlardan azamî düzeyde faydalanmasına olanak sağlamak amacıyla ulusal ve uluslararası toplulukların bir anlaşma zemininde buluşarak hazırladıkları bir muhasebe setidir.

Her ülkenin kendi kültürel değerlerine uygun farklı muhasebe sistemlerini uygulaması, finansal tabloların düzenlenmesinde ve kullanıcılar tarafından yorumlanmasında çeşitli farklılıklara ve bu farklılıklardan kaynaklanan yanlış anlamalara sebep olabilmektedir. Söz konusu farklılıkları ortadan kaldırmak ve dünya çapında bir “ortak dil” oluşturabilmek için atılan önemli bir adım kabul edilen standartlar güncel gelişmeler de dikkate alındığında, bir zorunluluk olarak görülmektedir.

Zaman ve mekân kavramlarının etkinliğini kaybettiği internet dünyası; kişilerin, kurum ve kuruluşların, ulusların veya devletlerin birbirlerine

daha hızlı, daha ucuz ve daha derinden erişebilmesine olanak tanımaktadır. Ekonomi çevrelerinin ve finansal tablo kullanıcılarının ihtiyaç duyduğu bilgilere erişimi de eski dönemlerle kıyaslandığında kolaylaşmıştır. Fakat bilgiye ulaşımın kolay olması tek başına yeterli değildir. Önemli olan ihtiyaç duyulan bilginin, ilgili tüm aktörler tarafından aynı derecede anlaşılabilir olmasıdır.

Bu sebeple finansal raporlamada ve muhasebede karşılaştırılabilirlik ve şeffaflık ihtiyacı, daha da belirgin hale gelmiştir. Bu ihtiyaca cevap vermek adına finansal raporlamada standartlaşmaya gitmek küresel pazarın etkinliğini güçlendirecektir. Çünkü muhasebe ve finansal raporlama, gelişen küresel pazarın önemli bir unsurudur ve pazarın etkinliğini zayıflatma ya da güçlendirme kudretini elinde tutmaktadır. Sistemdeki değişimi zorlayan temel güç ekonomik bütünleşme ve yaşanan küresel gelişmelerdir. Güvenilir finansal bilgilerin bu süreçteki anahtar rolü, muhasebe meslek mensuplarının önemli aktörlerden biri haline gelmesi ve güvenilir araç kullanmaları zorunluluğudur. Konu ile ilgili olarak Türkiye, dünyadaki ülkelerin büyük çoğunluğu gibi Uluslararası Muhasebe Standartlarını ve Uluslararası Finansal Raporlama Standartlarını birebir çevirerek Türkiye Muhasebe Standartları ve Türkiye Finansal Raporlama Standartlarını hazırlamıştır. Türkiye Muhasebe Standartları başlığı altında ele alınan TMS ve TFRS, AB'ye uyum sürecinde 01.01.2013 tarihinden itibaren uygulamaya girecektir. Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartlarının en önemli hukuki dayanaklarından biri de 01.07.2012 tarihinde uygulamaya giren Türk Ticaret Kanunu'dur. Yeni kanuna göre defter tutma, envanter, değerlendirme ve finansal tablolar gibi konularda Türkiye Muhasebe Standartları'na vurgular yapılmaktadır.

Bu çalışmada, geleceğin meslek mensupları sayılan, muhasebe alanında eğitim alan lisans ve ön lisans düzeyindeki öğrencilerin Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları ve dolayısıyla Uluslararası Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları konusundaki farkındalık ve bilgi düzeylerinin ölçülmesi amaçlanmıştır. Ayrıca, yüksek öğretim kurumlarındaki mevcut ders planlarında Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları'na ne derece yer verildiğinin ortaya çıkarılması çalışmanın diğer bir amacıdır.

2. TÜRKİYE MUHASEBE VE FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARI

Türkiye Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartları, Uluslararası Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartlarıyla uyum yakalayabilmek amacıyla Uluslararası Muhasebe Standartları Kurulu (IASB) ile yapılan telif anlaşması gereği Uluslararası Muhasebe ve Finansal Raporlama Standartlarının aynen Türkçe tercümesi yapılarak Türkiye Muhasebe Standartları (TMS) ve Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS) hazırlanmış ve 2005 yılından itibaren Resmi Gazete’de yayınlanmıştır (Terzi, Kıymetli ve Bülbül, 2008, 104-105).

Dünya üzerinde yaşanan sosyal ve teknolojik gelişmeler sonucunda ortaya çıkan ekonomik düzen sebebiyle finansal raporlama konusunda ortak bir dil geliştirme zorunluluğu, Türkiye’yi uluslararası piyasalarla uyumlu bir şekilde finansal tablo hazırlamaya itmiştir. Herkes tarafından anlaşılabilir finansal tablolar ile kullanıcılara daha sağlıklı bilgiler sunabilmek amacıyla 2003 yılında, Sermaye Piyasasındaki muhasebe standartları, Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (UFRS) ile uyumlu hale getirilmiştir. 2005 yılından itibaren ise İstanbul Menkul Kıymetler Borsası’nda (İMKB) işlem gören işletmelere UFRS ile uyumlu bir şekilde finansal tablolarını hazırlama zorunluluğu getirilmiştir. 2012 yılı itibariyle de 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu (TTK) ile tüm işletmelere Türkiye Finansal Raporlama Standartlarıyla (TFRS) uyumlu finansal tablo hazırlama yükümlülüğü getirilmiştir (Aktürk ve Acar, 2012, 18). Standartların 2013 yılının Ocak ayından itibaren uygulanması öngörülmüştür (KGK, 2012).

3. TÜRKİYE MUHASEBE STANDARTLARI VE FİNANSAL RAPORLAMA STANDARTLARININ OLUŞTURULMASINDA GÖREV ALAN BAŞLICA KURULUŞLAR

Muhasebe standartları konusunda geçmişten günümüze pek çok devlet kuruluşu faaliyet göstermiştir. Ancak son yıllarda konu ile ilgili çalışmalarını sürdüren öncü kuruluşlar sırasıyla TMSK-Türkiye Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu, TMSK-Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu ve KGK- Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumudur.

TMSK 1994 yılında denetlenmiş finansal tabloların ihtiyaca uygun, karşılaştırılabilir ve anlaşılabilir nitelikte olmaları için ulusal muha-

sebe ilkelerinin gelişmesi ve benimsenmesini sağlamak, kamu yararı için uygulanacak ulusal muhasebe standartları ile muhasebe meslek mensuplarının, denetim faaliyetlerini disiplinli yürütebilmeleri için ulusal denetim standartlarını saptamak ve yayınlamak üzere TÜRMOB tarafından kurulmuştur. Sekiz yıl boyunca faaliyet gösterdikten sonra görevini 2002 yılında kurulan TMSK'ya devretmiştir (Başpınar, 2004, 50). TMSK'nın hazırlamış olduğu altyapıyla yola çıkmış olan TMSK Türkiye'de muhasebe standardı kültürünün gelişmesine büyük katkılar sağlayarak, yetki ve sorumluluklarını 2011 yılında 660 No.lu Kanun Hükmünde Kararname ile kurulan KKG'ya devretmiştir (KKG, 2011).

Hali hazırda Finansal Raporlamaya İlişkin Kavramsal Çerçeveyle birlikte on iki tane TFRS ve on beş tane TFRS yorumu ile yirmi dokuz tane TMS ve dokuz tane TMS yorumu bulunmaktadır (KKG, 2013).

4. TÜRKİYE'DE MUHASEBE EĞİTİMİ

Türkiye'de muhasebe eğitimine 1868 yılında kurulmuş olan "Mekteb-i Mülkiyeyi Şahane" okulunda başlanmış ve 1883 yılında kurulan "Hamidiye Yüksek Ticaret Mektebi"nde devam edilmiştir (Özdoğan, 1978, 13). Cumhuriyetin ilanından sonra üniversitelerde muhasebe eğitimi veren kürsüler oluşturulmuş, 1960'lardan itibaren muhasebe alanında eğitim veren okulların sayısı hızla artmıştır (Beyazıtı, 2000, 39-59).

Günümüzde ise muhasebe eğitimi konusunda, Ticaret Meslek Liselerinde; Meslek Yüksekokullarının Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programlarında; İktisadi İdari Bilimler, İşletme ve İktisat Fakültelerinin ilgili bölümlerinde dersler verilmektedir. Ticaret Meslek Liselerinde, muhasebe mesleği ile ilgili temel bilgiler müfredatta yer almaktadır. Meslek Yüksekokullarında ise, özellikle KOBİ'lerin ihtiyacını karşılayacak, muhasebe bilgisine sahip ara elemanlar yetiştirilmektedir. Fakülte düzeyinde ise muhasebenin işletmelerin bir fonksiyonu olarak görülmesi sebebiyle özellikle işletme bölümlerinde muhasebe ile ilgili derslere ağırlık verilmektedir (Dinç, 2008, 93-94).

Ticaret Liselerinde genel olarak Muhasebe Teknikleri I ve II, Şirketler Muhasebesi, Maliyet Muhasebesi ve Bilgisayarlı Muhasebe dersleri okutulmaktadır. İnsan Kaynaklarının Mesleki Eğitim Yolu ile Geliştirilmesi Projesi-İKMEP kapsamında 2010-2011 eğitim-öğretim yılında, ders planları güncellenen Meslek Yüksekokulları Muhasebe ve Vergi Uygulamaları

programının müfredatında; muhasebe ile ilgili olarak Genel Muhasebe I-II, Maliyet Muhasebesi, Şirketler Muhasebesi, Dış Ticaret İşlemleri Muhasebesi, Muhasebe Denetimi, Banka Muhasebesi, İnşaat Muhasebesi ve Paket Programlar I-II dersleri yer almaktadır (İKMEP, 2010, 6).

Fakültelerin lisans bölümlerinde muhasebe ile ilgili ağırlıklı olarak Bilgisayarlı Muhasebe, Envanter Bilanço, Genel Muhasebe, Maliyet Muhasebesi, Muhasebe Denetimi, Şirketler Muhasebesi, Yönetim Muhasebesi, Bankalar Muhasebesi, Dış Ticaret İşlemleri Muhasebesi ve Muhasebe Meslek Mevzuatı dersleri yer almaktadır.

5. TÜRKİYE’DE FİNANSAL RAPORLAMA VE MUHASEBE STANDARTLARIYLA İLGİLİ ÖN LİSANS VE LİSANS DÜZEYİNDE DERS VEREN YÜKSEK ÖĞRETİM KURUMLARI

Türkiye’de Finansal Raporlama ve Muhasebe Standartlarıyla ilgili ön lisans ve lisans düzeyinde ders veren yükseköğretim kurumlarının listesi Tablo 1’de sunulmuştur¹:

Tablo 1: Yüksek Öğretim Kurumları ve Öğretim Dereceleri

Üniversite	Öğretim Derecesi	Dersin Türü	Üniversite	Öğretim Derecesi	Dersin Türü
Balıkesir	Lisans	Seçmeli	İstanbul	Lisans	Seçmeli
Balıkesir	Ön Lisans	Seçmeli	İstanbul	Ön Lisans	Seçmeli
Bartın	Lisans	Seçmeli	Kahramanmaraş Sütçü İmam	Lisans	Seçmeli
Bayburt	Lisans	Seçmeli	Kastamonu	Lisans	Seçmeli
Bilecik	Ön Lisans	Seçmeli	Kırıkkale	Lisans	Seçmeli
Bozok	Lisans	Seçmeli	Kocaeli	Lisans	Seçmeli
Celal Bayar	Lisans	Seçmeli	Niğde	Lisans	Seçmeli
Çanakkale Onsekiz Mart	Lisans	Seçmeli	Ondokuz Mayıs	Lisans	Seçmeli

1 Konu ile ilgili veriler Yükseköğretim Kurumunun internet sitesinden ulaşılan devlet üniversitelerin web adreslerinde bulunan bilgilerin taranması yoluyla elde edilmiştir ve bu veriler aracılığıyla söz konusu tablo oluşturulmuştur. Lisans düzeyinde İşletme bölümlerinin, Ön Lisans düzeyinde ise Muhasebe ve Vergi Uygulamaları programlarının ders planları incelenmiş ve “Muhasebe Standartları” veya “Finansal Raporlama Standartları” isimli derslerin bulunduğu üniversiteler listelenmiştir.

Üniversite	Öğretim Derecesi	Dersin Türü	Üniversite	Öğretim Derecesi	Dersin Türü
Dokuz Eylül	Lisans	Seçmeli	Recep Tayyip Erdoğan	Lisans	Seçmeli
Ege	Lisans	Seçmeli	Sakarya	Lisans	Seçmeli
Gaziantep	Lisans	Seçmeli	Sakarya	Ön Lisans	Seçmeli
Gazi Osman Paşa	Lisans	Seçmeli	Trakya	Lisans	Seçmeli
Harran	Lisans	Seçmeli	Yıldız Teknik	Ön Lisans	Seçmeli
Hitit	Lisans	Seçmeli			

6. ARAŞTIRMANIN METODOLOJİSİ

Bu çalışmanın amacı; lisans ve ön lisans düzeyindeki üniversite öğrencilerinin Uluslararası Finansal Raporlama Standartları (UFRS) ve Uluslararası Muhasebe Standartları (UMS) hakkındaki bilgi ve eğitim düzeylerini belirlemektir. Çalışmanın amacı doğrultusunda anket formu hazırlanmış ve anket yöntemi ile veri toplanmıştır. Anket formunun hazırlanmasında Patro ve Gupta'nın (2012) Hindistan'daki muhasebe müfredatında Uluslararası Finansal Raporlama Standartları'nın adaptasyonu üzerine 90 MBA öğrencisine yaptığı anket formu model alınarak Türkiye şartlarına uyarlanmıştır. Araştırmanın kapsamını, Yalova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü ile Yalova Meslek Yüksekokulu Muhasebe ve Vergi Bölümü'nde 2012-2013 akademik yılı itibariyle öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Anketin lisans düzeyinde işletme bölümünde ve ön lisans düzeyinde muhasebe ve vergi bölümünde uygulanmasının sebebi, söz konusu bölümlerde muhasebe derslerinin ağırlıkta olmasıdır. Anket 2012-2013 akademik yılı güz döneminin son haftası uygulanmıştır. İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü'nde yaklaşık olarak 210 öğrenci ve Yalova Meslek Yüksekokulu Muhasebe ve Vergi Bölümü'nde ise 160 öğrenci öğrenim görmektedir. Çalışmanın evrenini oluşturan 370 kişi arasından kolayda örnekleme yöntemi ile 211 kişiye anket uygulanmış ve tamamı değerlendirmeye alınmıştır. Anket formunun yüz yüze doldurulması sağlanmıştır. Anket formu ile toplanan veriler, SPSS 16.0 programı yardımıyla frekans analizine tabi tutulmuştur.

7. ARAŞTIRMANIN BULGULARI VE VERİLERİN ANALİZİ

Yalova Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümü ile Yalova Meslek Yüksekokulu Muhasebe ve Vergi Bölümü'nü kapsayan çalışmanın katılımcılarına ilişkin demografik özellikler Tablo 2'de sunulmuştur. Tablo 2'ye göre; ankete katılanların % 53,1'i kadın, % 46 gibi önemli bir kısmı 19-20 yaş aralığında, % 51,7'si lisans öğrenimi ve % 48,3'ü ön lisans öğrenimi görmekte olup katılımcıların % 55,9'u birinci öğretim öğrencisidir.

Tablo 2: Demografik Özellikler

Değişkenler		Frekans	Yüzde
Cinsiyet	Kadın	112	53,1
	Erkek	99	46,9
Yaş	17-18	33	15,6
	19-20	97	46,0
	21-22	57	27,0
	23-24	19	9,0
	25-26	2	0,9
	27-28	0	0,0
	29-30	2	0,9
	31 ve üzeri	1	0,5
Öğrenim Durumu	Ön Lisans	102	48,3
	Lisans	109	51,7
Öğrenim Şekli	Birinci Öğretim	118	55,9
	İkinci Öğretim	93	44,1

Çalışmada, katılımcılara Uluslararası Finansal Raporlama Standartları'nı özetleyen "Dünya'da Ortak Bir Muhasebe Dili" ifadesinden ne anladıkları soruldu. Tablo 3'de de görüldüğü gibi katılımcıların % 60,2'sinin söz konusu ifadeden Uluslararası Genel Kabul Görmüş Muhasebe İlkeleri'ni anladığı görülmektedir.

Tablo 3: Katılımcıların “Dünya’da Ortak Bir Muhasebe Dili” İfadesini Anlama Durumu

“Dünya’da Ortak Bir Muhasebe Dili” ifadesinden ne anlıyorsunuz?	Frekans	Yüzde
Türkiye Genel Kabul Görmüş Muhasebe İlkeleri	18	8,7
Uluslararası Genel Kabul Görmüş Muhasebe İlkeleri	124	60,2
Uluslararası Finansal Raporlama Standartları	59	28,6
Bir şey ifade etmiyor	5	2,4
Toplam	206	100,0

Ankete katılan öğrencilere UFRS/UMS kavramını daha önce duyup duymadıkları soruldu. Tablo 4’de de görüldüğü üzere, ön lisans öğrencilerinin % 80’inin ve lisans öğrencilerinin % 50,5’inin UFRS/UMS kavramını hiç duymadığı görülmektedir. Bu da göstermektedir ki, ön lisans ve lisans öğrencilerini önemli bir kısmı UFRS/UMS hakkında bilgi sahibi değildir.

Tablo 4: Katılımcıların UFRS/UMS Kavramını Daha Önce Duyma Durumları

“UFRS/UMS” kavramını daha önce hiç duydunuz mu?	Frekans		Yüzde	
	Ön Lisans	Lisans	Ön Lisans	Lisans
Evet	17	54	20,0	49,5
Hayır	85	55	80,0	50,5
Toplam	102	109	100,0	100,0

Çalışmada, UFRS/UMS kavramını daha önce duyan katılımcılara nereden duyduklarına ilişkin bir soru yöneltildi. Tablo 5’de de görüldüğü gibi UFRS/UMS kavramını daha önce duyan katılımcıların % 42,9’unun ders-teki öğretim elemanlarından duyduklarını belirtmişlerdir.

Tablo 5: Katılımcıların UFRS/UMS Kavramını Duydukları Yerler

“UFRS/UMS” kavramını duyduysanız, nereden duyduunuz?	Frekans	Yüzde
Gazete veya dergilerden	8	11,4
Mesleki yayınlardan	7	10,0
Televizyondan	5	7,1
Dersteki öğretim elemanlarından	30	42,9
Kitaplardan	0	0,0
İnternette	16	22,9
Diğer kaynaklardan	4	5,7
Toplam	70	100,0

Ankete katılan öğrencilere UFRS/UMS'nin içeriği hakkında bilgilerinin olup olmadığı soruldu. Tablo 6'da da görüldüğü üzere, ön lisans öğrencilerinin % 85,3'nün ve lisans öğrencilerinin ise % 72,5'nin UFRS/UMS'nin içeriği hakkında bilgi sahibi olmadığı yönündü cevap verdiği görülmüştür.

Tablo 6: Katılımcıların UFRS/UMS' nin İçeriği Hakkında Bilgi Sahibi Olma Durumu

“UFRS/UMS”nin içeriği hakkında bilginiz var mı?	Frekans		Yüzde	
	Ön Lisans	Lisans	Ön Lisans	Lisans
Evet	2	0	2,0	0,0
Kısmen	13	30	12,7	27,5
Hayır	87	79	85,3	72,5
Toplam	102	109	100,0	100,0

Çalışmada, öğrencilere 2013 yılından itibaren Türkiye'de UFRS/UMS'nin Türkiye Finansal Raporlama Standartları ve Muhasebe Standartları (TFRS/TMS) adı altında uygulanacağını bilip bilmedikleri soruldu. Tablo 7'de de görüldüğü gibi, ön lisans öğrencilerinin % 84,2'sinin ve lisans öğrencilerinin ise % 82,4'ünün UFRS/UMS'nin 2013'den itibaren Türkiye'de uygulanacağını bilmedikleri görülmektedir.

Tablo 7: Katılımcıların UFRS/UMS'nin Türkiye'de Uygulanacak Olmasından Haberdar Olma Durumu

2013 yılından itibaren Türkiye'de UFRS/UMS'nin TFRS/TMS adı altında uygulanacağını biliyor musunuz?	Frekans		Yüzde	
	Ön Lisans	Lisans	Ön Lisans	Lisans
Evet	16	19	15,8	17,6
Hayır	85	89	84,2	82,4
Toplam	101	108	100,0	100,0

Çalışmada, öğrencilere Türkiye Genel Kabul Görmüş Muhasebe İlkeleri ile UFRS/UMS arasındaki farkları bilip bilmedikleri soruldu. Tablo 8'de de görüldüğü üzere; ön lisans öğrencilerinin % 88,2'sinin ve lisans öğrencilerinin ise % 82,6'sının UFRS/UMS ile Türkiye Genel Kabul Görmüş Muhasebe İlkeleri arasındaki farkları bilmediği tespit edilmiştir.

Tablo 8: Katılımcıların Türkiye Genel Kabul Görmüş Muhasebe İlkeleri ile UFRS/UMS Arasındaki Farkları Bilme Durumları

Türkiye Genel Kabul Görmüş Muhasebe İlkeleri ile UFRS/UMS arasındaki farkları biliyor musunuz?	Frekans		Yüzde	
	Ön Lisans	Lisans	Ön Lisans	Lisans
Evet	0	0	0,0	0,0
Kısmen	12	19	11,8	17,4
Hayır	90	90	88,2	82,6
Toplam	102	109	100,0	100,0

Ankete katılan öğrencilere daha önce UFRS/UMS üzerine eğitim alıp almadıkları soruldu. Tablo 9'da görüldüğü gibi % 99 gibi önemli bir çoğunluğun UFRS/UMS üzerine hiç eğitim almadığı görülmüştür. Bu durum, lisans ve ön lisans öğrencilerinin UFRS/UMS üzerine eğitime ihtiyacı olduğunu göstermektedir.

Tablo 9: Katılımcıların UFRS/UMS Üzerine Eğitim Alma Durumları

UFRS/UMS üzerine hiç eğitim (ders, kurs, konferans, seminer vs.) aldınız mı?	Frekans	Yüzde
Evet	2	1,0
Hayır	207	99,0
Toplam	209	100,0

Çalışmada, öğrencilere UFRS/UMS üzerine eğitim almayı düşünüp düşünmedikleri soruldu. Tablo 10'da da görüldüğü üzere; % 36,3'ünün UFRS/UMS üzerine eğitim almayı düşündüğü, % 42,6'sının eğitim alma konusunda kararsız olduğu ve % 21,1'inin ise UFRS/UMS üzerine eğitim almayı düşünmediği görülmektedir.

Tablo 10: Katılımcıların UFRS/UMS Üzerine Eğitim Almak İsteme Durumları

UFRS/UMS üzerine eğitim almayı düşünüyor musunuz?	Frekans	Yüzde
Evet	76	36,3
Kararsızım	89	42,6
Hayır	44	21,1
Toplam	209	100,0

Ankette, öğrencilere ders müfredatlarının UFRS/UMS'yi içerme durumu soruldu. Tablo 11'de de görüldüğü üzere; ön lisans öğrencilerinin % 90,2'sinin ve lisans öğrencilerinin ise % 81,7'sinin okuldaki ders müfredatlarının UFRS/UMS'yi içermediği yönünde cevap verdiği görülmektedir.

Tablo 11: Katılımcıların Okullarındaki Ders Müfredatlarının UFRS/UMS'yi İçerme Durumları

Okuldaki ders müfredatlarınız UFRS/UMS'yi içeriyor mu?	Frekans		Yüzde	
	Ön Lisans	Lisans	Ön Lisans	Lisans
Evet	10	20	9,8	18,3
Hayır	92	89	90,2	81,7
Toplam	102	109	100,0	100,0

Çalışmada, öğrencilere UFRS/UMS'nin okul müfredatında ne şekilde yer alması gerektiği soruldu. Tablo 12'ye göre; öğrencilerin % 33,8'inin UFRS/UMS adında ayrı bir dersin olması gerektiği ve % 32,8'inin muhasebe derslerinde işlenen konularla ilgili olan UFRS/UMS'lere ders içeriğinde yer verilmesi gerektiği yönünde cevap verdiği görülmektedir.

Tablo 12: UFRS/UMS'nin Okul Müfredatlarında Yer Alma Şekilleri

UFRS/UMS okul müfredatında ne şekilde yer almalıdır?	Frekans	Yüzde
Muhasebe derslerinde işlenen konularla ilgili olan UFRS/UMS'lere yer verilmeli	64	32,8
UFRS/UMS adında ayrı bir ders konulmalı	66	33,8
UFRS/UMS ile ilgili sertifika programı düzenlenmeli	40	20,5
UFRS/UMS ile ilgili çalışma projesi yapılmalı	21	10,8
Diğer	4	2,1
Toplam	195	100,0

Ankette, öğrencilere UFRS/UMS'yi öğrenmenin yaşanılan yerde veya gelecekte yapılacak olan işte faydasının olup olmayacağı soruldu. Tablo 13'de de görüldüğü gibi; öğrencilerinin % 46,9'unun UFRS/UMS'yi öğrenmenin yaşanılan yerde veya gelecekte meslek hayatında faydasının olacağı ve % 40,7'sinin ise kısmen faydasının olacağı yönündedir.

Tablo 13: UFRS/UMS Bilgisinin Yaşanılan Yerde veya Gelecekte Faydasının Olması Üzerine Katılımcılarının Düşünceleri

Yaşadığınız yerde veya gelecekte yapacağınız işte UFRS/UMS bilgisinin faydasının olacağını düşünüyor musunuz?	Frekans	Yüzde
Evet	98	46,9
Kısmen	85	40,7
Hayır	26	12,4
Toplam	209	100,0

Çalışmada, öğrencilere UFRS/UMS adında bir ders olsa, seçip seçmeyeceği soruldu. Tablo 14'e göre; ön lisans öğrencilerinin % 48'inin seçmek istediği ve % 37,3'ünün kararsız olduğu yönündedir. Lisans öğrencilerinin ise % 43,1'inin seçmek istediği ve % 35,8'inin kararsız olduğu şeklindedir.

Tablo 14: Ders Müfredatındaki UFRS/UMS Adındaki Bir Dersi Katılımcıların Seçmek İsteme Durumları

Ders müfredatınızda UFRS/UMS adında bir ders olsa seçmek ister misiniz?	Frekans		Yüzde	
	Ön Lisans	Lisans	Ön Lisans	Lisans
Evet	49	47	48,0	43,1
Kararsızım	38	39	37,3	35,8
Hayır	15	23	14,7	21,1
Toplam	102	109	100,0	100,0

Çalışmada, öğrencilere UFRS/UMS öğrenmede, hangi yöntemlerin etkili olacağı soruldu. Tablo 15’de de görüldüğü üzere, öğrencilerin verdiği cevapların ortalamaları dikkate alındığında, ortalaması yüksekten düşüğe doğru sırasıyla; UFRS/UMS hakkında uzman kişiler tarafından verilen seminerlere katılma, bir ders ortamında hocanın anlatması, UFRS/UMS üzerine bir çalışma projesi yapılması, UFRS/UMS’yi uygulayan işletmelerin finansal raporlarının incelenmesi ve UFRS/UMS’yi uygulayan işletmelerin muhasebe kayıtlarının incelenmesi şeklindedir.

Tablo 15: UFRS/UMS Öğrenmede Kullanılabilecek Yöntemler

UFRS/UMS öğrenmede, “.....” yönteminin yardımcı olacağını düşünüyorum.	1	2	3	4	5	Ortalama	Standart Sapma
Bir ders ortamında hocanın anlatması	11,1	4,3	12,0	42,3	30,3	3,76	1,242
UFRS/UMS üzerine bir çalışma projesi yapılması	6,9	10,3	24,6	35,5	22,7	3,57	1,152
UFRS/UMS hakkında uzman kişiler tarafından verilen seminerlere katılma	5,8	4,4	11,2	37,4	41,3	4,04	1,108
UFRS/UMS’yi uygulayan işletmelerin muhasebe kayıtlarının incelenmesi	4,9	10,8	29,6	38,9	15,8	3,50	1,041
UFRS/UMS’yi uygulayan işletmelerin finansal raporlarının incelenmesi	6,5	11,4	23,9	40,8	17,4	3,51	1,105

1 Kesinlikle Katılmıyorum 5 Kesinlikle Katılıyorum

Ankete katılan öğrencilere, UFRS/UMS hakkında bilgi sahibi olmak istemenin gerekçelerinin neler olabileceği soruldu. Tablo 16’da görüldüğü üzere, UFRS/UMS hakkında bilgi sahibi olmak isteme sebeplerinin başında; gelecekte iş hayatında faydasının olacak olması, Türkiye’de uygulanacak olması, muhasebe bilgisinin güncellenecek olması gelmektedir.

Tablo 16: UFRS/UMS Hakkında Bilgi Sahibi Olmak İstemenin Gerekçeleri

UFRS/UMS hakkında bilgi sahibi olmak istiyorum. Çünkü; “.....”	1	2	3	4	5	Ortalama	Standart Sapma
Türkiye’de uygulanacak	5,3	4,4	11,7	43,7	35,0	3,99	1,061
Gelecekte işimde faydası olacak	1,9	7,7	16,4	37,7	36,2	3,99	1,007
Muhasebe bilgimi güncellemiş olacağım	1,5	6,4	16,7	44,3	31,0	3,97	0,933
İyi bir kariyere sahip olacağım	5,0	8,9	21,8	39,1	25,2	3,71	1,092
Gireceğim mesleki sınavlarda faydası olacak	4,3	6,3	20,8	42,0	26,6	3,80	1,040

1 Kesinlikle Katılmıyorum 5 Kesinlikle Katılıyorum

8. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Sermayeyi elinde bulunduran ülkelerin oluşturduğu kurullar (IASB, FASB vb), dünya’da ortak bir muhasebe dili oluşturma amacıyla standartlar yayınlamışlardır. Diğer birçok ülke de söz konusu kurulların yayınladığı standartları kendi dillerine çevirerek uygulamaya koymuşlardır. Türkiye’de bu ülkelerden birisidir. Türkiye’de önce TÜRMOB altında Türkiye Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu (TMUDES), sonra Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu (TMSK) ve daha sonra Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu (KGK) bünyesinde uluslararası standartların Türkçeye çevrilerek yayınlanması sağlanmıştır. Ayrıca yeni Türk Ticaret Kanunu’nun 01.07.2012 tarihinde yürürlüğe girmesiyle birlikte işletmelerin uluslararası muhasebe ve finansal raporlama standartlarını uygulaması yasal zorunluluk haline gelmiştir.

Türkiye’de son zamanlarda muhasebe standartları ile ilgili mevzuat bağlamında meydana gelen gelişmelere karşın muhasebe standartlarının

eğitimi konusunda fazla bir gelişme sağlanamamıştır. Üniversite öğrencilerinin UFRS/UMS ile ilgili bilgi ve eğitim düzeylerini belirlemeye yönelik olarak yapılan bu çalışmada; öğrencilerin büyük çoğunluğunun UFRS/UMS'yi daha önce hiç duymadığı, UFRS/UMS'nin içeriği ve ne olduğu konusunda bilgi sahibi olmadığı, 2013 yılından itibaren Türkiye'de işletmelerin UFRS/UMS'yi uygulaması gerektiğinden haberdar olmadığı tespit edilmiştir. Ayrıca, ankete katılan öğrencilerin % 99 gibi önemli bir kısmının UFRS/UMS üzerine bir eğitim almadığı, % 36,3'ünün ilerleyen zamanlarda eğitim almak istediği ve % 42,6'sının eğitim alma konusunda kararsız olduğu tespit edilmiştir. Dolayısıyla, ön lisans ve lisans düzeyindeki üniversite öğrencilerinin genel itibariyle UFRS/UMS hakkında yeterli bilgi ve eğitim seviyesine sahip olmadığı söylenebilir.

Çalışmada, genel itibariyle ders müfredatlarının UFRS/UMS'yi içermediği ve okul müfredatlarında UFRS/UMS'nin ayrı bir ders olarak (% 33,8) veya muhasebe derslerinde işlenen konularla ilgili olan standartlara yer verilerek (% 32,8) yer alması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Ankete katılan öğrencilerin önemli bir çoğunluğunun UFRS/UMS bilgisine sahip olmanın yaşanılan yerde veya gelecek iş yaşamında faydası olacağını düşünmekte ve okulda UFRS/UMS ile ilgili bir dersin olması durumunda seçmek istemektedirler.

Çalışmanın sonuçlarına göre; UFRS/UMS öğrenmede en etkili olan yöntemin UFRS/UMS konusunda uzman olan kişilerin seminerlerine katılma olduğu görülmektedir. Ayrıca, UFRS/UMS öğrenmenin başlıca gerekçeleri; gelecek iş hayatında faydası olacak olması, Türkiye'de uygulanacak olması ve muhasebe bilgisinin güncellenmiş olması sayılmaktadır.

Sonuç olarak; ön lisans ve lisans düzeyindeki üniversite öğrencilerinin UFRS/UMS konusunda bilgi ve eğitim bakımından yetersiz olduğu söylenebilir. Bu bağlamda, okullarda UFRS/UMS ile ilgili olarak gerek dersin öğretim elemanları tarafından gerekse seminer, konferans vb. etkinlikler ile öğrenciler bilgilendirilmelidir. Bunun yanında, muhasebe dersleri UFRS/UMS'yi içerecek şekilde güncellenmeli ve UFRS/UMS'yi içeren dersler konulmalıdır.

KAYNAKÇA

Aktürk, Ahmet ve Acar, Durmuş (2012). “Muhasebede İhtiyatlılık Kavramı ve Temelleri”, **Mali Çözüm Dergisi**, 113, (2012): 17-38.

Başpınar, Ahmet (2004). “Türkiye’de ve Dünyada Muhasebe Standartlarının Oluşumuna Genel Bir Bakış”, **Maliye Dergisi**.146(2004): 42-57 http://212.174.133.188/calismalar/maliye_dergisi/yayinlar/md/md146/muhasesestandard%C4%B1.pdf [çevrimiçi erişim: 28.12.2012]

Beyazıtılı, Ercan (2000). **Türkiye’de Muhasebe Eğitimi, Uluslar arası Muhasebe Eğitimi Konferansı, Gelecek Yüzyılda Muhasebe Eğitimi**. Ankara : TURMOB

Diñç, Engin (2008). “Meslek Seçiminde Etkili Faktörlerin İncelenmesi: Meslek Yüksek Okulu- Muhasebe Programı Öğrencileri Üzerine Bir Araştırma”, **Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**.16/2 (2008):90-106.

İKMEP (2010), İnsan Kaynaklarının Mesleki Eğitim Yoluyla Geliştirilmesi Projesi Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Öğretim Programı, 13.10.2012 tarihinde <http://ikmep.yok.gov.tr/?page=KatDown&view=list&fileid=140> adresinden erişildi.

KGK (2011) Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname 10.01.2013 tarihinde <http://www.kgk.gov.tr/contents/files/Pdf/4.5.660.pdf> adresinden erişildi.

KGK (2012) Türkiye Muhasebe Standartlarının Uygulanmasına İlişkin Duyuru, 10.01.2013 tarihinde http://www.kgk.gov.tr/content_detail-191-536--turkiye-muhasebe-standartlarinin-uygulama-kapsaminin-belirlenmesine-iliskin-duyuru.html adresinden erişildi.

KGK (2013) Son Halleriyle Standartlar 10.01.2013 tarihinde http://www.kgk.gov.tr/content_detail-208-513-son-halleriyle-standartlar.html adresinden erişildi.

Özdoğan, Seher Turanlı (1978) **Muhasebe Öğretimi Metodları El Kitabı**. Ankara : Ticaret ve Turizm Yüksek Öğretmen Okulu.

Patro, Archana ve V. K. Gupta (2012). “Adoption of International Financial Reporting Standards (IFRS) in Accounting Curriculum in India – An Ampirical Study”, **Procedia Economics and Finance**, 2012(2): 227-236.

Terzi Serkan, Kıymetli Şen İlker, Bülbül Filiz (2008) “UFRS’ ye Göre Cari Dönem Bilanço ve Gelir Tablosunun Hazırlanması”, **Mali Çözüm Dergisi**.90 (2008): 103-132.

